

Tereza Myslílová, *Vztah státu a církve ve Francii v letech 1870-1901*, České Budějovice 2017, 63 s. bez příloh.

diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Posudek vedoucího diplomové práce

Předkládaná diplomová práce Terezy Myslílové o rozsahu 63 stran textu se skládá ze tří kapitol, úvodu, závěru a seznamu použitých pramenů a literatury. Věnuje se proměnám vztahu státu a církve ve Francii v letech 1870-1901, přičemž sleduje dynamiku vzájemných styků v první polovině období třetí Francouzské republiky, která se již od počátku prezentovala jako výrazně antiklerikální. Důsledky tohoto potýkání pociťuje ostatně Francie dodnes.

První kapitola (*Dějiny Francie před rokem 1870 se zaměřením na vývoj vztahů státu a církve*) se věnuje vztahu státu a církve od Velké francouzské revoluce do porážky Francie v bitvě u Sedanu roku 1870 a pádu Napoleonova císařství a tvoří expoziční část diplomové práce. Jádro práce bezpochyby představuje druhá kapitola (*Vztah státu a církve ve Francii v letech 1870-1901*), která se v šesti podkapitolách (chybně označených jako pět) věnuje postupující sekularizaci francouzské společnosti, která byla již v 70. letech 19. století svědkem omezování vlivu katolické církve, zejména v oblasti školství. Třetí kapitola (*Události let 1901-1904*) samotnou diplomovou práci uzavírá a zasazuje ji do kontextu přelomových pontifikátů Lva XIII. a Pia X. na počátku 20. století, kdy ve Francii vyvrcholily spory mezi státem a církví do té míry, že byla provedena odlučka a zcela přerušeny diplomatické styky mezi Svatým stolicem a Francií. Na dekrety francouzské vlády reagoval papež s bojovným odhodláním v encyklice *Vehementer nos* v únoru 1906, což ještě zhoršilo obraz Svatého stolce ve světě i oslabilo legitimitu katolicizmu jako celku.

T. Myslílová na základě vlastního studia pramenů a literatury, zejména papežských encyklik, zákonů a materiálů Diplomatického archivu v Paříži, vybavena znalostí zásadních textů k politickým a náboženským dějinám Francie 19. století, analyzuje proměnu církevních nařízení francouzského státu, které měly vliv na tehdejší školství, katolická sdružení, bohoslužebný život, organizační řád církve atd. Význam práce spočívá především ve vlastním tvůrčím přístupu autorky, který na základě pramenné sondy do politicko-náboženského života třetí Francouzské republiky, objasňuje jedno z bílých míst novodobé české historiografie a rekonstruuje postavení církve v životě Francie v období na přelomu 19. a 20. století. Její závěry hovoří ve vztahu státu a církve o jakési propasti, která v průběhu času gradovala a na počátku 20. století vyústila v zmiňovanou odlučku církve od státu. Pozornost mohla autorka nicméně věnovat i Brazílii, kde došlo v roce 1899 rovněž k odluce církve od státu, ale na rozdíl od francouzské podoby (a pozdější portugalské) představovala mírnější podobu oddělení církve od státu, kdy nedocházelo ke zneužívání vládního vlivu na církve, zejména katolickou, jež byla v Brazílii majoritním vyznáním, a k poškozování vzájemných vztahů. Brazílská forma se tak přibližovala severoamerické podobě rozluky.

Bibliografický přehled, který překvapivě není rozdělen na prameny a literaturu, zabírá průměrný rozsah diplomové práce (s. 60-63). Autorka současně zohledňuje některé zahraniční studie, které se týkají jak vztahů církve a státu, tak diplomatických styků Francie a Svatého stolce na přelomu 19. a 20. století, i když – objektivně řečeno – protěžuje české tituly. Nestandardně rovněž působí překlad míst vydání zahraničních titulů do češtiny.

Práce je až na několik drobných překlepů na dobré stylistické úrovni. Pozitivně hodnotím formální i grafickou podobu práce. Text je s výjimkou poznámkového aparátu pod čarou zarovnaný do bloku. Na základě výše uvedeného ji proto doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.

Dotazy k obhajobě:

1. Existovaly ve Francii reálné předpoklady pro zhoršení vztahu církve a státu již před rokem 1870, jak k nim později v období třetí Francouzské republiky došlo?
2. Vyřešilo obnovení diplomatických styků mezi Svatým stolcem a Francií po první světové válce všechny těžkosti, kterými vzájemné vztahy státu a církve dosud trpěly?

V Českých Budějovicích dne 19. srpna 2017

doc. PhDr. Marek Šmíd, Ph.D.